

Anton Sore, Nekaj podatkov o spremembah zemljiških kategorij v širši celjski regiji. Celjski zbornik 1977—1981, str. 385—394, Celje 1982.

Na osnovi statističnih podatkov iz let 1896, 1950 in 1974 avtor prikazuje spremembe v namembnosti zemljišč v dveh različnih obdobjih (1896—1950 in 1951—1974). Vzroki za spreminjanje zemljiških kategorij so tesno povezani z družbenogospodarskimi, agrotehničnimi in prirodnimi razmerami. Spremembe v namenu in izrabi kmetijskih površin so podprte in utemeljene s padanjem števila aktivnega kmetijskega prebivalstva v letih 1953—1971. Pripomniti pa moram, da bi nam pisec s prikazom relativnih (v odstotkih) sprememb, ki so zajele posamezne zemljiške kulture, lahko bolj nazorno orisal prenekate spremembe, ki jih je bilo deležno zemljišče, kot pa da je celotno razpravo naslonil na obravnavo absolutnih števk.

Anton Sore, Preskrba Celja z vrtninami. Celjski zbornik 1977—1981, str. 501—522, Celje 1982.

V današnji prehrani imajo povrtine čedalje pomembnejšo vlogo. Avtorja razprave, ki deloma sloni tudi na zbranih podatkih članov geografskega kroška pedagoškega šolskega centra v Celju, zanimajo naravne možnosti za gojenje vrtnin na širšem celjskem območju. Podrobno je prikazana trgovina z vrtninami ter njene temeljne razvojne težnje v zadnjih desetletjih. Posebej je osvetljena prodaja vrtnin na tržnici, ki ima izredno pomembno vlogo pri preskrbi Celjanov in okoličanov. Nadalje je orisan regionalni izvor prodajalcev in deloma tudi kupcev na tržnici ter njihov socialni položaj. Poklicnih zelenjadarjev je zelo malo na celjskem območju, in večina od njih je že ostarela.

Po zasnovi in obravnavi problematike je Soretov prispevek precejšnja novost na področju naše geografije oskrbe. Poudarim naj, da je celotna študija zasnovana v okviru tistih geografskih — vzročno in posledično pogojenih — danosti, ki opredeljujejo in pogojujejo oskrbo mesta z vrtninami. To pa je dragoceno, ki ima tudi široko aplikativno veljavnost.

Milan Natek, Ravljanske ulice. (Nekatere geografske značilnosti). Celjski zbornik 1977—1981, str. 395—423, Celje 1982.

Avtor predstavlja tipične živinske poti, imenovane ulice, ki so se ohranile v hribovskem zaledju Vranskega. Zanimajo ga vzroki nastanka in ohranitve z živo mejo in drevjem ograjene poti, ki vodijo od gručastega zaselka Ravne do njegovih pašnikov. Prometna osamelost je pripomnila, da se je v Ravnah do nedavnega ohranilo samooskrbno kmetijstvo, ki v zadnjem času preživlja nagle in korenite spremembe.

M. Natek

Iz ostale jugoslovanske geografske književnosti

Geografsko društvo Hrvatske je pred kratkim založilo knjigo **Adolf Malić: Centralne funkcije i prometne veze naselja središnje Hrvatske**, Zagreb, 1981.

Med dokaj redkimi raziskavami centralnih naselij v Jugoslaviji pomeni Malićeva disertacija dobrodošlo in kvalitetno znanstveno delo. Avtor je podrobno proučil oskrbne in prometne funkcije 3400 naselij v Osrednji Hrvatski, to je v zagrebški, varaždinski, bjelovarski, sisaški in karlovški regiji. S posebnim vprašalnikom je poizvedoval, kje, v katerih središčih se prebivalci oskrbujejo in kam zahajajo zaradi različnih storitev. Na vprašanja glede 46 centralnih funkcij je dobil 120.000 posamičnih odgovorov, ki jih je uporabil pri opredelitvi središč in njihovih gravitacijskih območij, členitvi centralnih funkcij in pri izdelavi 23 kart. »Središna naselja« je razdelil na pet hierarhičnih stopenj, od majhnih krajevnih oskrbnih središč do glavnega centra makroregije Zagreba. Pri tem delu je uporabil že preizkušeno metodologijo domačih in tujih raziskovalcev. Odlika tako zasnovane študije je velika temeljitost; zajel je vsa naselja in vse njihove funkcije. Podobnih podrobnih proučitev (razen za Slovenijo) doslej za jugoslovansko ozemlje nismo poznali.